Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 28.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

SOBOTA 5 Lutego 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rozne uwagi.
3 6	27 8. 21	−6, 0	1. 18	Zachodni	słaby	Pogoda	
2	8, 66	−1, 2	1. 83	Zachodni	,,	,,	
10	9, 72	−6, 6	1. 12	,,	,,	,,	

Wiadomości zagraniczne.

— *Paryż* 27 *Stycznia*. —

W izbie deputowanych rozbierano daléj §. 3 projektu do adressu. Między innymi p. Devienne, który dotąd rzadko ukazywał się na mównicy, gdy wstąpił na trybunę, zręcznie protestował się co do złośliwych zarzutów, które skierował pan Billault przeciwko rządowi równie jako i przeciw stronnictwu konserwatystów. Po nim mówi p. Billault.

Marszałek Soult zachorował, lekarze zakazali mu opuszczać łóżko.

Wiadomo, że bankiet reformistów, który członkowie oppozycyi w 12 części Paryża na d. 19 b. dać zamyślali, na wniosek ministra spraw wewnętrznych, przez prefekta został zakazanym. Wiadomo, że deputowani w ciągu posiedzeń izby, nie mogą ulegać aresztowaniu,—z oppozycyą łączą się zaś dziennikarze i wielu z gwardyi narodowéj. Gdyby więc podczas bankietu wynikły jakie nadużycia, a zatém i aresztowania, dałoby to powód do processów gorszących, a to jest właśnie, czego oppozycya sobie życzy.

— *Londyn* 26 *Stycznia*. —

Admiralicya zaprowadziła nader pożyteczną zmianę co do osady okrętowéj w marynarce,—postanowiła bowiem na przyszłość urządzić szkołę uczniów marynarki. Tym sposobem w krótkim czasie okręta wojenne będą osadzone zdatnymi majtkami których interesem będzie pozostać w służbie, gdy przeciwnie majtkowie brani do służby wojennéj z okrętów kupieckich, z trudnością wykonywać zwykli ostre przepisy służby na okrętach wojennych, tak dalece, że zniechęceni po kilku miesiącach albo zbiegają od służby, albo tak się przez uporną niechęć stają do pomienionéj służby niezdatnymi, że ich oddalić potrzeba.

Według odebranych wiadomości z Przylądka Dobréj Nadziei, pięciu oficerów z 73 pułku, którzy lekkomyślnie z obozu angielskiego się oddalili, zostali napadnięci od Kafrów,—zamordowani i szkaradnie porąbani. Pułkownik Somerset, który aby pomścić swoich towarzyszy, przedsięwziął wyprawę przeciw dziczy, napadł na Kafrów, zabił z nich 23 ludzi a nazajutrz wybierał się przebyć rzekę Key, aby ich daléj ścigać. Donoszą z Jawy, że tamże było trzęsienie ziemi, jakiego już dawno nie pamiętają, zkąd w wielu miejscach a i w saméj Batawii wielkie zaszły zniszczenia budynków.

— *Palermo* 14 *Stycznia*. —

Mamy tu bolesny obraz wojny domowéj przed oczyma. Dzwoniono na gwałt wystrzały ręcznéj broni i bicie z dział dają się bez ustanku słyszeć do koła. Lud uderza z ręczną bronią na działa i twierdze. Wojsko królewskie daje ognia i nie odstępuje swoich pozycyi. Wzdłuż głównych ulic sypie grad kartaczowy, a ciężkie działa z twierdzy rzucają granaty na tłumy powstańców.

— *Dnia* 16 *Stycznia*. —

Miasto było bombardowane przez 48 godzin, wyznaczono konsulom zagranicznym i cudzoziemcom czas ażeby opuścili miasto. Słychać że dziś w wieczór rozpocznie się na nowo bombardowanie.

Od dnia wczorajszego ośm statków parowych napełnionych wojskiem stoją w naszym porcie.

Constitutionnel tak się wyraża w ostatnim swoim numerze: Ostatnie wiadomości z Palermo są pod d. 17, podówczas panowało tam coś na kształt zawieszenia broni pomiędzy zakarrikadowanemi mieszkańcami a wojskiem, które cofnęło się do twierdzy. Xiążę Majo i jenerał Viale zamknęli się w pałacu królewskim. Cytadelle rzucały kule i granaty na miasto.

— *Neapol* 17 *Stycznia*. —

Co tylko słyszymy nie ma nic pocieszającego dla istniejącego porządku rzeczy. Jeszcze 14 stycz. to jest trzeciego dnia powstania, bili się Palermitanie z wojskiem, które zamknęło się w twierdzach lub innych miejscach cząstkowo. Do cytadelli nad morzem górale po trzykroć przypuszczali szturm jak wściekli a dziś rano telegraf donosi o poddaniu się tejże tudzież wiadomość o ogłaszaniu rządu prowizorycznego. Zdaje się że mieszkańcy wsparci straszliwą massą wieśniaków przybyłych z gór zbrojno, stali się panami miasta. Szlachta i obywatele majętniejsi, utworzyli wspólną kassę, na utrzymanie i wyżywienie walczących, wszelka grabież, lub złodziejstwo, karane jest śmiercią. Opanowano dwa statki parowe, za których pomocą, opływając brzegi, szerząc

powstanie, rozsiewając wieści o tém co się stało. Wojsko, które z tąd wysłano, już przy wsiadaniu do Sycylii okazywało się smutne—cóż dopiero przepędziwszy parę nocy na mrozie, na pokładzie okrętowym skupieni, a potém na nieprzyjaznym brzegu gdy im przyszło obozować pod gołém niebem? Zdaje się że i żywności brakło. W Salerno w Nocera, Avellino, uzbroiło się wiele tysięcy wieśniaków, w Foggia, Lecce, powstanie ma być uorganizowane, a wszędzie okazuje się zajadłość ludu przeciwko do dotychczasowemu systematowi, który niesłychaną wywołał nędzę. Mówią że król powiedział że dopóki ma kanonierów w St. Elmo ani na krok nieustąpi, jednakże słychać że monarcha zasłabł, i że mu krew puszczono. Miasto u nas w nocy jak pustynia tylko liczne potrole po 60 ludzi przeciągają przez ulice. Neapolitańczycy dotąd są spokojni.

— *Dnia* 18 *Stycznia.* —

Dziś jeszcze nie mamy pewnych wiadomości. Wczoraj w wieczór drugi okręt wypłynął do Sycylii z zapisami dla wojska, które wyprawiono jakby na przechadzkę, a które teraz obozuje na brzegu pod Termini nie mając co jeść. Utworzenie się rządu prowizorycznego tudzież poddanie się wszystkich twierdz w Palermo powstańcom, potwierdza się ze wszech stron.

— *Genua* 22 *Stycznia.* —

Według najnowszych wieści, powstanie miało się rozszerzyć w całéj Sycylii. W Messynie powstańcy opanowali twierdzę Gonzaga, a równocześnie wybuchło w Katanei, w Palermo, oprócz księży, którzy wstrzymywali lud od łupieży, kobiety także się odznaczyły silnym udziałem. Jedna z nich, żona niejakiego Meloro, który podówczas znajdował się czynnym w powstaniu Messyny, stanęła w Palermo na czele 500 ludzi, których wszelkiemi sposoby pobudzając do męztwa, sama nadzwyczajnéj odwagi okazywała dowody. Miasto ma podostatek żywności i broni, co przypisują dwom okrętom angielskim stojącym na kotwicy w porcie, a które silnie wsparły konsula angielskiego w jego przedstawieniu, które uczynił kommendantowi twierdzy Castellamare, ażeby nie bombardował miasta. Słychać że jenerałowie królewscy małe pokładają zaufanie w wojsku, które z widoczną niechęcią opuściło Neapol.

Gazeta Medyolańska pod d. 18. stycz. donosi, że wojska królewskie z Neapolu wylądowały w Sycylii d. 15 powitane okrzykiem radości mieszkańców. Fregaty parowe w porcie tak ustawiono ażeby kule ich dział sięgać mogły wzdłuż ulic głównych miasta. Powstańcy byli wprawdzie panami miasta, ale twierdze i gmach bankowy osadzone były wojskiem. Według podań hrabiego Aquila spodziewać się należało, że za pomocą przybyłego wojska, buntownicy wkrotce będą zmuszeni do ustąpienia z miasta. Turynska znowu gazeta donosi, że hr. Aquila oświadczył, iż w téj chwili niepodobna mu będzie zdobyć Palermo. Dziennik *Nouvelliste* pod d. 23 stycz. według listów odebranych z Neapolu statkiem parowym *Ville de Marseille* udziela następujących szczegołów co do zaburzeń w Sycylii:

Rząd prowizoryczny w Sycylii składa się z osób tamże w najwyższém będących poważaniu. Na czele stoi xiążę Monteleone, Admirał Ruggiero Settimo, hrabia Aceto, i Adwokat Marocco Powstańcy którzy postępują z wielkiém umiarkowaniem, osadzili wszystkie bramy miasta, i mają 18 dział. Dnia 14 jenerał Viale usiłował wedrzeć się do miasta, uderzył przeto z silną kolumną piechoty i jazdy do bramy Maqueda. Lud spokojnie się zachował, aż póki wojsko nie da ognia, co gdy nastąpiło, odpowiedział gęstym ogniem kartaczowym i z ręcznéj broni, co okropne zdziałało zniszczenie w szeregach wojska, a jazda prawie zupełnie zniesioną została. Syn jenerała Viale rotmistrz jazdy, śmiertelne odniosł blizny. Wojsko się cofnęło, w skutek téj klęski hrabia Aquila wsiadł na okręt, i udał się do Neapolu, gdzie przybył d. 18 stycz. rano o 5 i natychmiast na pokładzie swego okrętu nawiedzony został od króla Jmci. W samym Neapolu codziennie przylepiano na rogach ulic proklamacye buntownicze.

— *Konstantynopol* 5 *Stycznia.* —

Gazeta urzędowa turecka obejmuje artykuł urzędowy, donoszący o rozwiązaniu sporu turecko-greckiego i to w wyrazach, które już nie pozwalają wątpić o załatwieniu stanowczém tego sporu. Opisawszy po krótce wszystkie ustępy tego sporu, rządowy organ Konstantynopolitański tak mówi:

„Rząd grecki przystał ostatecznie na powrót p. Mussurus do Grecyi, ale nie chciał dać osobistego zadość uczynienia tego reprezentantowi wysokiéj Porty. Ponieważ zaś rząd Jego Wysokości nie uważał za rzecz stósowną wysłania swego ambasadora z powrotem, dopóki honor jego osobisty do statecznego zadość uczynienia nie uzyska, odpowiedział, że nie uważając tego zadość uczynienia za dostateczne, nie może go przyjąć. Minął czas jakiś, nakoniec rząd Jego Wysokości otrzymał list urzędowy od rządu greckiego, mocą którego tenże uznaje prawa dywanu i udzieliła zadość uczynienie zupełne, jak żądała Wysoka Porta. Ponieważ treść tego listu zgadzała się zupełnie z życzeniami sułtana, przeto J. C. M. przyjął go i w skutek rozkazu Jego Wysokości przywróconemi zostają stosunki przyjaźni i dobrych stosunków pomiędzy dwoma rządami, a p. Mussurus za kilka dni uda się do Aten dla objęcia swéj posady i przywróci dawne stosunki pomiędzy dwoma narodami.

Pan Mussurus miał odjechać zeszłego poniedziałku, ale wyjazd ten został odłożonym na kilka dni, był on już przyjmowanym na audyencyi prywatnéj przez sułtana i za cztery lub pięć dni wojennym parostatkiem udaje się do Aten.

Rozmaitości.

HUDSON

Główny dyrektor kolei żelaznych w Wielkiéj Brytanii.

(z Frazer's Magazine.)

(Ciąg dalszy.)

Jednakże wszystko to, chociaż nader dziwne, wyjaśnić się daje. Naturalnie wynikało że koleje żelazne kraj siecią swoją pokryją, jak dawniéj dro-

gi makademizowane; że użycie ogromnego mnóstwa ajentów wszelkiego rodzaju, nastręczy potężny środek wpływu a nawet tworzenia głosów parlamentowych; że się znajdzie w izbie niższéj kilka głosów tak niezależnych że czasami wyjaśnią nadużycia wynikające ze złego zarządu kompanij, i że kompanie ze swéj strony uczują potrzebę posiadania w parlamencie stałych obrońców. Reszta wszystko idzie samo z siebie, wyjąwszy może usłużną pochopność, nadzwyczajną punktualność jaką okazują panowie członkowie izby, ile razy idzie o kwestyę kolei żelaznych, wtedy to budującą i zdumiewającą jest gorliwość tych panów w pełnieniu obowiązków parlamentowych. Dwie tylko są godziny na dwadzieścia cztery w których można widzieć izbę niższą w pełném zebraniu to jest o czwartéj popołudniu i o czwartéj rano: w pierwszym razie idzie o kwestyę w wysokim stopniu obchodzoną kompanie dróg żelaznych—jak naprzykład rozprawy nad szerokością kolei; w drugim, kiedy idzie o głosowanie wykazać mające wzajemne siły stronnictw i wyrzec o gabinecie. Te dwa przypadki równą zdają się mieć wagę w oczach większéj części angielskich reprezentantów, a tak w jednym jak w drugim razie też same namiętności w grę wchodzą. Lękamy się, szukając wyjaśnienia tego dziwnego rzeczy obrotu, zawinieć obrazą izby; więc tylko sam fakt wskazujemy. Lecz ktoby chciał zdać sobie sprawę z pobudek działań ludzkich, łatwo przyczyny ich wykryć może; dość mu zważyć ile milionów kapitału i ile tysięcy urzędów, zależy od rozrządzenia kilku osób. Jeżeli samo przedstawienie bilu Indyjskiego wystarczyło na obalenie gabinetu, ten przykład słabości angielskich prawodawców odkrywa jasno siłę pociągającą lub podbudzającą, która może, w danych zdarzeniach, zebrać tak znaczną liczbę i ku wspólnemu celowi, ludzi z resztą bardzo obojętnych—ludzi którym nigdy przedtem nie zdarzyło się zapomnieć o godzinie obiadowéj, chyba tylko dla usłyszenia jakiego słynnego mówcy izby, rozbierającego żywotną kwestyę polityczną. PP. Shiel i Macaulay niezawodnie zazdrościć muszą. PP. Hudson, Chaplin, Russell i Strutt! Dla za poznania czytelników z tym przedmiotem podajem tu kilka rysów z życia głównego potentata kolei żelaznych Hudsona.

Jerzy Hudson, reprezentant z Sunderlandu i najwyższy arbiter w interessach dróg żelaznych, wielkie ma znaczenie w izbie niższéj. Nie ma jeszcze dwóch lat jak wszedł do parlamentu, a już zajął miejsce obok lorda Jerzego Bentinck, lorda John Manners, p. d'Israeli i innych, na pierwszéj ławce opozycyi, zwykle zajmowanéj tylko przez naczelników stronnictw. W rzeczy, jest on uważanym za naczelnika téj większości konserwatystów, która opuściła sir Roberta Peel, kiedy się oświadczył za wolnością handlową, i wszystkie stronnictwa izby uważają go jakby to wysokie stanowisko z prawa mu przypadało. Ale przytém Hudson używa istotniejszych przywilei, mających daleko więcéj ceny w jego oczach jak marne honory i ten hołd władzy jego składany: wywiera on władzę, którą uważać można za niezrównaną w stósownych okolicznościach, a żadne dawniejsze wypadki przykładu jéj nie dają. Gdyby Hudson miał powagę, uważany był niemal jako wyrocznia tylko w przedmiotach mniéj lub więcéj mających styczność z drogami żelaznemi, chętniebyśmy przyjęli że powodzenie dało mu niejaki tytuł do tego dyktatorstwa; w istocie, cały jego zawód dowodzi że posiada, we wszystkiém co tego przedmiotu dotycze, wiadomości gruntowne, ogromną energię i pojęcie. Lecz sfera ta, jakkolwiek rozległa, nie wystarcza parlamentowéj działalności p. Hudson. Musi jeszcze mieszać się—a to wmieszanie z każdym dniem rozwija się bardziéj—w kwestye polityki ogólnéj, które zdają się leżeć całkiem zewnątrz zwyczajnych prac i szczegółowego jego usposobienia; a jakiekolwiek jest zdanie ludzi rozważnych o wartości tych wycieczek jego na grunt mu nieznany, uznać przecież należy że najdawniejsi członkowie izby niższéj i mężowie stanu na czele administracyi stojący, nader jawne okazują mu poważanie.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 3 do dnia 4 Lutego.

Majer Ludwik ob., Stadnicki Władysław hr., z Galicyi; — Badeni, ces. ros. Radca Tajny, z Polski.

Doniesienia Urzędowe.

Nr 7597.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W skutek prośby p. Floryana Kizel wniesionéj o przyznanie mu spadku po ś. p. Andrzeju i Jacentym Kizlach braciach tudzież po ś. p. Maryannie 1mo ślubu Kizlowéj 2do Gąsiewskiéj pozostałego, z 3/4 części kamienicy w Krakowie w Gm: I. pod L. 226 stojącéj, składającego się—C. K. Trybunał po wysłuchaniu wniosku C. K. Prokuratora na zasadzie Art. 12 ustawy Hipoteczném z r. 1844— wzywa wszystkich prawa do spadku tego mieć mogących, aby się z takowemi w terminie 3ch miesięcy do Trybunału zgłosili, po upływie bowiem tego terminu spadek powołany, zgłaszającemu się P. Floryanowi Kizel przyznany zostanie.

Kraków dnia 28 Grudnia 1847.

Sędzia Prezydujący
J. *Czernicki.*

(1r.) Z. Sekretarz P. *Burzyński.*

Nr 6955 z r. 1847.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Na zasadzie Artykułu 12 ustawy Hipoteczném z roku 1844, wzywa mających prawa do spadku po ś. p. Mateuszu Natkańcu pozostałego, składającego się z połowy domu pod L. 103 w gminie VII. Miasta Krakowa położonego, aby takowe w terminie miesięcy trzech Trybunałowi przedstawili, w razie bo-

wiem przeciwnym po upływie tego czasu, spadek powyższy Józefowi i Wincentemu Natkańcom synom Mateusza Natkańca przyznany zostanie.

Kraków d. 20 Października 1847 r.

Sędzia Prezydujący
J. *Czernicki.*

(3r.) Z. Sekr. P. *Burzyński.*

Ner 8008.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W skutek prośby Jakóba i Maryanny Zbrojów małżonków, jako nabywców praw Jana Zbroi, Katarzyny z Zbrojów Nagięciowéj i Zofii Zbrojownéj, tudzież Jakóba Zbroi w imieniu własném czyniącego, o przyznanie spadku po ś. p. Wojciechu Zbroi pozostałego z realności we wsi Krowodrzy w gminie 8éj miejskiéj Zwierzyniec pod L. 28 położonéj, tudzież gruntu zagonów 112 składającego się; C. Kr. Trybunał po wysłuchaniu wniosku C. K. Prokuratora, na zasadzie artykułu 12 ustawy Hypoteczněj z roku 1844, wzywa wszystkich prawa do spadku tego mieć mogących, aby się z takowemi w terminie trzech miesięcy do Trybunału zgłosili, w razie bowiem przeciwnym spadek powołany zgłaszającym się Jakóbowi i Maryannie Zbrojom małżonkom przyznany zostanie.

Kraków d. 28 Grudnia 1847.

Sędzia Prezydujący
J. *Czernicki.*

(3r.) Z. Sekretarz. P. *Burzyński.*

Nr. 322.

Kundmachung.

Laut Zuschrift des königl. preuß. Gerichtsamts Słupna und Brzezinka de dato 19. November 1847. Z. 1368 wurde am 15. November v. J. früh 6½ Uhr einer Frauensperson eine Kuh bei Brzezinka Beuthener Kreises als geschwärzt oder gestohlen abgenommen.

Der unbekannte Eigenthümer wird hiemit aufgefordert sich binnen 14. Tagen daselbst zu melden den Nachweis des Eigenthums zuführen und die Ausantwortung der Kuh gegen Erstattung der Kosten zu gewärtigen, widrigenfalls die Kuh wegen den erwachsenden Fütterungskosten verkauft werden wird.

Krakau am 11. Jänner 1848.

k. k. Polizei Direktor abwesend
Smidowicz.

Doniesienia prywatne.

Niżéj podpisana Jeneralna Ajencyja podaje niniejszém do powszechnéj wiadomości, jako w **Krakowie** ustanowiła

Główną Ajencyję

reprezentowaną przez pana

Jana Wentzla

którato Główna Ajencyja upoważnioną jest w imieniu zaszczytnie już znanego najstarszego **tryjestyńskiego Towarzystwa zabespieczającego**

„c. k. uprz.

Azienda Assicuratrice“

przyjmować zabezpieczenia za włożeniem naprzód ustanowionych premiów:

A. Na podstawie funduszu Towarzystwa,

a) naprzeciw **szkodom ogniowym (choćby przez piorun zdarzonym)**, na **budynki, towary, ruchomości, narzędzia, zapasy zboża czy to w słomie** czy **w ziarnie, bydło** i t. d.

b) naprzeciw **wszelkim szkodom elementarnym**, na **wszelkie przedmioty w drodze będące.**

c) naprzeciw **zarazom na dorosłe bydło rogate, czy w czasie wypasu**, czy **w drodze.**

B. Na zasadzie wzajemnego zabespieczenia,

a) naprzeciw **gradobiciom**, na **ziemiopłody wszelkiego rodzaju.**

b) naprzeciw **powodziom, na budynki i ruchomości w nich.** — Prócz tego upoważniona ta Główna Ajencyja, aby po odebraniu należycie ułożonych podań o zabespieczenie od szkód ogniowych wydawać mogła sama **poświadczenia zabespieczające wraz z oznaczeniem czasu w jakim się ma zacząć to zabespieczenie**, przez co czyni się zadosyć żądaniom kilkakroć oświadczonym P. P. starających się o zabespieczenie.

Gdy więc niżéj podpisana Jeneralna Ajencyja podchlebia sobie, że wyż wyrażone towarzystwo zabespieczające i w okresie téj nowo ustanowionéj Ajencyi użyszczę tęż samą wziętość, jakiéj wszędzie doznawało, zaprasza niniejszém **Wysoki Stan Obywatelski i szanowną publiczność** jak najuprzejmiéj, aby raczyli licznem przystępowaniem do zabespieczenia zaszczycać tę rzeczoną Ajencyję.

Lwów w Styczniu 1848.

Jeneralna Agencyja na Galicyję
c. k. uprzyw. Azienda Assicuratrice w Tryjeście.

G. B. Lewinsky, Reprezentant. **J. Wenta**, Sekretarz.

Główněj Ajencyi kancelarya w Krakowie znajduje się w Rynku Głównym pod *Obrazem* Nr. 239, gdzie wszelkie wiadomości w sprawie zabespieczeń najchętniéj udzielonemi zostaną, niemniéj i formularze do podań bezpłatnie dostać można.

Podpisany na zasadzie Reskryptu JWgo C. K. Kommissarza Nadwornego z dnia 31 Grudnia 1847 r. Nro 5039. czynności Inżyniera, Budowniczego i Majstra murarskiego z dniem dzisiejszym rozpoczynając, — o tém prześwietną Publiczność ma zaszczyt zawiadomić z nadmienieniem, iż mieszka przy Ulicy Sgo Jana pod L. 482.

Kraków dnia 1 Lutego 1848 r.

(3r) F. *Pierrel*, Budowniczy.